

Academicianul RADU MIRON

la 90 de ani

La 3 octombrie 2017, **Academicianul prof. dr. docent RADU MIRON** va împlini 90 de ani, dintre care 65 i-a dedicat slujirii învățământului și cercetării în domeniul matematicii, ca profesor la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și ca membru al Academiei Române.

La împlinirea a 90 de ani de viață, acad. Radu Miron este o personalitate proeminentă a învățământului și cercetării românești, autor al unor descoperiri intrate în patrimoniul matematicii mondiale, creator de școală științifică recunoscută pe plan național și internațional, profesor model pentru numeroase generații de studenți.

S-a născut la 3 octombrie 1927 în comuna Codăești, județul Vaslui, într-o familie numeroasă din clasa de mijloc a vremii. După clasele primare în Codăești, urmează un liceu tehnic în Bârlad. La absolvire s-a înscris pentru un an la Facultatea de Matematică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași pentru a-și completa cunoștințele de matematică cu intenția ca, apoi, să continue studiile la Institutul Politehnic din Iași. Aici, sub influența profesorilor *Al. Myller* și *Octav Mayer*, personalități ilustre ale matematicii românești, și-a descoperit talentul pentru matematică și a devenit pasionat de această disciplină care i-a adus împlinirea. A renunțat la inginerie și a rămas să studieze Matematica.

În anul al treilea de studii a fost numit preparator, iar la sfârșitul studiilor, în 1952, a fost încadrat ca asistent la Facultatea de Matematică a universității ieșene și cercetător la Institutul de Matematică din Iași al Academiei Române. Cariera domniei sale va fi indisolubil legată de aceste două instituții. Obține titlul de **doctor în matematici** în 1956 cu o teză referitoare la aplicații ale geometriei în Mecanica analitică. Teza de doctorat, de o valoare deosebită, i-a deschis drumul spre poziții superioare în cercetare și învățământ, astfel că, în 1969, este numit profesor titular la Facultatea de Matematică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, precum și Șef de sector la Institutul de Matematică al Academiei Române, Filiala Iași. Obține titlul de doctor docent în 1972. Conduce, ca decan, Facultatea de Matematică între anii 1972 și 1976.

În decursul anilor, participă și ține comunicări științifice foarte apreciate la numeroase manifestări științifice naționale și internaționale, între care menționăm *Congresul Internațional al Matematicienilor* de la Nisa în 1970. Contactele cu Școala japoneză de geometrie Finsler au fost hotărâtoare în decizia acad. Radu Miron de a studia în profunzime geometria spațiilor Finsler. Studiul acestor spații l-a condus la descoperirea *spațiilor Lagrange* în anii 1984-1985 și a *spațiilor Hamilton*, în anii 1987-1988. Lucrările, memoriile și apoi monografiile publicate asupra acestor spații, în reviste și la edituri internaționale, i-au adus consacrarea deplină pe plan național

și internațional precum și recunoașterea națională cea mai importantă, alegerea ca *membru titular* al Academiei Române, în 1993.

Acad. **Radu Miron** s-a afirmat pentru prima oară în mediul științific prin teza de doctorat în care rezolva o problemă considerată insolubilă de către celebrul geometru francez *Élie Cartan*. După publicarea tezei de doctorat, continuă studiile de geometrii cu grup fundamental ale predecesorilor săi *Al. Myller* și *O. Mayer*. Aprofundează o configurație geometrică numită de d-sa *configurație Myller*, devenită clasică, asupra căreia publică o monografie de referință, premiată de Academia Română în 1968.

Între anii 1969 și 1975 publică numeroase studii de *geometrie globală privind structurile riemanniene, conforme, simplectice pe varietăți diferențiabile*. În 1974 comunică prof. *Makoto Matsumoto*, conducătorul școlii japoneze de geometrie Finsler, construcția unei clase de repere ortonormate pe o varietate Finsler și ecuațiile lor de mișcare, denumite de savantul japonez „*Repere Miron*”. În 1980 organizează primul *Seminar Național de Geometrie Finsler* la Universitatea din Brașov, cu scopul de a mobiliza geometrii români la studiul acestei geometrii. În acest Seminar, aflat la a 16-a ediție, acad. Radu Miron a descoperit și a propus ca obiect de studiu *spațiile Lagrange, spațiile Hamilton de ordin 1 și de ordin superior*. Ideile și rezultatele sale au fost preluate și dezvoltate de participanții din toate centrele universitare, constituindu-se un grup de cercetare cunoscut azi, în lumea specialiștilor, ca *școala românească de geometrie Finsler și Lagrange* condusă de acad. Radu Miron.

Colaborarea acad. **Radu Miron** cu geometrii japonezi s-a extins mai ales după *Colocviul româno-japonez de geometrie Finsler* din august 1984 la care au participat 14 matematicieni japonezi, dovada incontestabilă a prestigiului de care se bucura deja școala românească de geometrie Finsler. În această colaborare care dăinuie și astăzi, 10 geometri japonezi și 3 din Ungaria, Italia și Vietnam au obținut titlul de doctor în matematică sub conducerea acad. Radu Miron și sunt profesori sau cercetători, oameni de știință cunoscuți.

Sub influența Seminarului de geometrie Finsler și Lagrange s-a elaborat, de către acad. Radu Miron și M. Anastasiei, prima monografie dedicată *fibrelor vectoriale, spațiilor Lagrange și aplicațiilor în Relativitate*; publicată de Editura Academiei și premiată de Academia Română în 1987, a fost tradusă în limba engleză în 1997.

După 1990, studiile de geometrie Finsler și Lagrange sunt orientate de către acad. Radu Miron cu precădere spre aplicații în Mecanică și Fizică Teoretică, îndeosebi în Teoria Relativității. Această linie este ilustrată de monografia în limba engleză elaborată în colaborare cu autorul acestor rânduri, publicată de Editura Kluwer Academic Publishers în 1994.

Eforturile de cercetare și de organizare a școlii de geometrie Finsler și Lagrange ale acad. **Radu Miron** au fost conjugate cu preocuparea de a face cunoscute rezultatele obținute. A publicat cca. 250 de articole științifice pe lângă 28 de cărți și monografii. A participat și a prezentat comunicări și conferințe la zeci de manifestări științifice din țară și de peste hotare. A conferențiat la numeroase universități de seamă din Europa, Japonia, America de Nord, Egipt, India. A stabilit relații de colaborare cu matematicieni de pretutindeni. A sprijinit tinerii pentru a face studii de doctorat. Peste 30 de geometri români și străini au obținut titlul de doctor în matematici sub conducerea d-sale.

Rezultate ale d-lui acad. **Radu Miron** sunt incluse în monografii de specialitate cu noțiuni și metode care-i poartă numele și care au fost preluate de către cercetătorii în domeniu. Includerea unor idei, concepte și rezultate ale d-sale într-un tratat adresat studenților, elaborat de trei importanți matematicieni americani arată caracterul esențial al acestora și perenitatea lor.

Universitățile din Constanța, Craiova, Bacău, Galați, Oradea, Tiraspol i-au acordat titlul de *Doctor Honoris Causa*. A primit diplome de excelență cu diferite ocazii de la Ministerul Educației și Cercetării, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” unde este și *profesor emeritus*, de la Universitatea „Petre Andrei”. În 2003 a primit premiul *Opera Omnia al CNCSIS* din România pentru întreaga activitate de cercetare. În același an a primit *premiul „V. Pogor”* al Primăriei Municipiului Iași.

Acad. **Radu Miron** a împărtășit cu generozitate experiența și dragostea sa pentru matematică la peste 50 de serii de studenți de la Facultatea de Matematică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Ca Șef de Catedră, membru în Consiliul profesoral și ca Decan a contribuit prin personalitatea și forța argumentelor sale la îmbunătățirea sistemului de învățământ.

A condus mulți ani Filiala Iași a Societății de Științe Matematice din România. Este membru de onoare al Asociației Recreații Matematice și sprijină apariția revistei *Recreații Matematice*, inclusiv prin publicarea de articole de popularizare a matematicii. Stimat de foștii săi studenți, a fost invitat să țină conferințe pentru profesori și elevi în mai toate liceele importante din Moldova.

La această aniversare, colaboratorii și elevii **Academicianului RADU MIRON** sunt onorați a-i aduce un profund omagiu de recunoștință, odată cu urarea de multă sănătate și

LA MULȚI ANI !

Prof.univ.dr. Mihai ANASTASIEI